

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 79/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Prima banka Slovensko, a. s.**, Hodžova 11, Žilina, IČO 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO 36 853 186, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 28/2020 z 31. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť vec na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a ostatných listín vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala žalobou podanou na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) proti [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) zaplatať sumu 1 807,50 eur s príslušenstvom ako pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o kontokorentnom úvere č. 3210436009 z 29. septembra 2003. Okresný súd rozsudkom č. k. 24 C 19/2015 z 10. mája 2017 žalobu zamietol. Medzi stranami bola podľa okresného súdu uzatvorená spotrebiteľská zmluva. Na základe námietky premlčania vznesenej žalovaným dospel k záveru, že žaloba bola 19. novembra 2014 podaná po uplynutí premlčacej doby. Vyčkávanie sťažovateľky od 22. septembra 2005, kým sa prečerpanie na účte nedostane do nepovoleného debetu, k čomu došlo po 6 rokoch, považoval za nekalú obchodnú praktiku. Nemôže byť na ťarchu

spotrebiteľ'a, že sťažovateľ'ka po takú dlhú dobu nevykonala žiaden úkon smerujúci k ukončeniu zmluvného vzťahu a účtovala poplatky a sankcie. Vypovedanie zmluvy po viac ako 6 rokoch po poslednom pohybe na účte zo strany žalovaného považoval súd za rozporné s dobrými mravmi, keď tým došlo k nárastu úrokov z omeškania, poplatkov a k predĺženiu lehoty na vymoženie pohľadávky. Od novembra 2005, keď bolo zrejmé, že žalovaný neplní podmienky zmluvy, mohla sťažovateľ'ka kedykoľvek vypovedať zmluvu, preto v roku 2005 začala plynúť premlčacia doba a uplynula v roku 2008. Vypovedanie zmluvy 26. januára 2012 na uvedenom nič nemení. Okresný súd vyhodnotil za neprijateľné ustanovenie zmluvy obsahujúce vyhlásenie klienta, že práva banky vzniknuté zo zmluvy sa premlčávajú v lehote 10 rokov.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie sťažovateľ'ky rozsudkom č. k. 25 Co 274/2018 z 30. júla 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Za správne považoval závery okresného súdu o podaní žaloby po uplynutí premlčacej doby, o vypovedaní zmluvy v januári 2012 ako úkone v rozpore s dobrými mravmi a o postupe sťažovateľ'ky ako nekalej obchodnej praxe, resp. ako výraze zneužitia práva na úkor spotrebiteľ'a. Právo sťažovateľ'ky vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa premlčalo v novembri 2008, čím sa pohľadávka považuje za zosplatnenú. Následne jej začala plynúť premlčacia doba na uplatnenie pohľadávky na súde, ktorá uplynula v decembri 2011. Z vyčkávania 9 rokov na podanie žaloby uzavrel, že ide o konanie vykazujúce znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka, čo vzhľadom na intenzitu okolností odôvodňuje zásah do právnej istoty odmietnutím uplatneného nároku sťažovateľ'ky. Dodal, že za týchto okolností aj uplatnenie pohľadávky je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 9 Cdo 28/2020 z 31. mája 2022 dovolanie sťažovateľ'ky odmietol.

4. V dovolaní sťažovateľ'ky najvyšší súd vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu identifikoval otázky: „1. *Podlieha premlčaniu právo veriteľ'a vyzvať dlžníka na splatenie dlhu a právo vypovedať úverový rámec pre porušenie konkrétnej povinnosti? Ak áno, môže na takého premlčanie prihladiť súd ex offi?*; 2. *Stáva sa úver bez ďalšieho predčasne splatným v dôsledku toho, že sa premlčalo právo veriteľ'a vypovedať zmluvu (úverový rámec) pre porušenie jednej z viacerých zmluvných povinností, ktorá bola tzv. vedľajším dojednaním a nespočívala v povinnosti splácať úver?*; 3. *Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1.4.2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu zásady poctivého obchodného styku podľa § 265 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 3 ods. 1 OZ o dobrých mravoch?*“ Po priblížení požiadaviek na otázku, ktorá je relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), najvyšší súd zhrnul závery rozsudku odvolacieho súdu. Z nich mu bolo zrejmé, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na závere 1 o premlčaní nároku sťažovateľ'ky, a to na základe premlčania práva veriteľ'a vyzvať dlžníka na plnenie a následne práva na uplatnenie práva na súde, a závere 2 o konaní sťažovateľ'ky (vypovedanie zmluvy o úvere po značnom čase) ako právnom úkone v rozpore s dobrými mravmi a uplatnení práva na súde až po 9 rokoch od začiatku porušovania povinností dlžníkom ako výkone práva sťažovateľ'ky v rozpore s dobrými mravmi.

5. Pri prvej otázke vymedzenej sťažovateľ'kou najvyšší súd identifikoval ňou navrhované správne riešenie. Otázku odôvodnila a vymedzila tak, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie

na premlčaní práva vypovedať úverový rámec. Poukázala na zásadný rozdiel medzi právom veriteľa na peňažné plnenie (ktorého výlučné premlčanie namietal žalovaný) a právom vypovedať úverový rámec, resp. požadovať splnenie celého dlhu (na ktorého premlčaní odvolací súd založil svoje rozhodnutie a na ktoré sa námietka žalovaného nevzťahovala). Právo vypovedať úverový rámec podľa nej nie je majetkovým právom, je vylúčené z režimu premlčania. Najvyššiemu súdu z toho bolo zrejmé, že nastolená otázka je vymedzená iba vo vzťahu k otázke premlčania práva vypovedať úverový rámec a či naň môže súd prihliadnuť *ex offio*. Otázkou premlčania práva vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa sťažovateľka vo vymedzení dovolania nezaoberala. Odvolací súd však podľa najvyššieho súdu rozhodnutie o premlčaní nároku nezaložil na premlčaní práva vypovedať úverový rámec, ale na tom, že k premlčaniu uplatnenej pohľadávky došlo na základe premlčania práva veriteľa vyzvať dlžníka na plnenie a následne práva na uplatnenie práva na súde. Žalovaný pritom vzniesol námietku premlčania sťažovateľkou uplatneného nároku, na čo poukazuje samotná sťažovateľka v dovolaní. Nastolená otázka preto v kontexte veci nie je otázkou zásadného právneho významu, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Táto otázka nemá v okolnostiach daného konania relevantné znaky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, preto v tejto časti dovolanie najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Vo zvyšnej časti tejto prvej otázky, či „*podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu; a ak áno, či môže na takéto premlčanie prihliadať súd ex offio*“, najvyšší súd označil aj jej bližšie argumentačné nevymedzenie a nezdôvodnenie (v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia), a preto dovolanie v tejto časti odmietol pre nevymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom podľa § 431 až § 435 CSP.

6. Druhá otázka a tretia otázka by mohli mať znaky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP len vtedy, ak by výsledok ich riešenia odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo žalobe vyhovené. Sťažovateľka ich ale nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie žaloby opodstatňoval aj samotný záver súdu o premlčaní uplatneného nároku. Druhú otázku navyše odvolací súd v rozhodnutí ani neriešil, nezáviselo od nej jeho rozhodnutie. Tretiu otázku sťažovateľka formulovala všeobecne, pričom v jej zdôvodnení obsahovo rozporuje posúdenie konania veriteľa ako konania v rozpore s dobrými mravmi bez zdôvodnenia aplikácie § 265 Obchodného zákonníka na túto vec. Najvyšší súd poznamenal, že rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci nezáviselo od posúdenia aplikácie spomenutého zákonného ustanovenia, ale od posúdenia konania veriteľa ako konania v rozpore s dobrými mravmi podľa Občianskeho zákonníka. Aj pri tretej otázke možno podľa najvyššieho súdu dospieť k záveru, že od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za kľúčovú považoval najvyšší súd otázku premlčania uplatneného nároku a iba v prípade prípustnosti dovolania vo vzťahu k tejto otázke a jej prípadného nesprávneho riešenia odvolacím súdom by bolo relevantné v dovolacom konaní riešiť ostatné otázky posudzované odvolacím súdom za predpokladu správneho vymedzenia právnej otázky.

7. Predmetné otázky sa v okolnostiach dovolacieho konania netýkali takých záverov, na ktorých výlučne spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto nastolené otázky majú potom povahu len akademickú, odpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zmene alebo zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Najvyšší súd zdôraznil, že polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika jeho prístupu k riešeniu niektorého problému významovo nezodpovedajú kritériu podľa § 421 ods. 1 CSP. Nastolené otázky preto v okolnostiach daného konania nemajú znaky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, preto najvyšší súd

dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľka brojí nasledujúcou argumentáciou:

a) Najvyšší súd odmietol dovolanie na základe ústavne neakceptovateľného a formalistického výkladu právnej úpravy inštitútu dovolania (prípustnosti dovolania a vymedzenia právnej otázky). Ignoroval tú skutočnosť, že vymedzenie prípustnosti dovolania nie je už jednou z jeho obligatórnych náležitostí. Najvyšší súd nerešpektoval právne závery uvedené v uznesení veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia č. k. 1 VObo 2/2020 z 27. apríla 2021. Sťažovateľka nebola povinná osobitne uviesť presvedčenie, že odvolací súd riešil dosiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku, hoci toto z jej dovolania vyplýva. Vymedzila právne otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie, a uviedla správne riešenie. Najvyšší súd opomenul, že jedným z účelov rozhodovacej činnosti je práve tvorba judikatúry, a nie kreovanie argumentácie na odmietnutie dovolania z formalistických dôvodov. Namietaná interpretácia prípustnosti dovolania popiera výstavbové princípy právneho poriadku, ako je princíp racionálneho zákonodarcu, vnútornej bezrozpornosti a predvídateľnosti práva.

b) Najvyšší súd kládol na formuláciu právnych otázok, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nároky hraničiace s prílišným formalizmom. Ústavný súd takýto prístup už kritizoval (I. ÚS 115/2020, II. ÚS 33/2020, I. ÚS 336/2019). Prieskum prípustnosti dovolania by sa nemal obmedziť na posúdenie, či dovolateľ obstál vo formulovaní otázky, ako si to predstavuje sudca dovolacieho súdu. Dovolací súd by mal autenticky porozumieť dovolateľovi, otázku musí vyhodnocovať v prospech dovolateľa. V prejednávanom prípade bolo nevyhnutné ustáliť, či právo veriteľa vypovedať zmluvu o úvere je majetkovým právom, a od tejto prvej nastolenej otázky záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu. Sťažovateľka *lege artis* adresovala dovolaciemu súdu druhú otázku, keďže odvolací súd uviedol, že právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu sa premlčalo v novembri 2008, čím sa pohľadávka sťažovateľky považuje za zosplatnenú. Tretia otázka je relevantná vzhľadom na aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka všeobecnými súdmi. Závery najvyššieho súdu sú vo vzťahu k sťažovateľke extrémne nespravodlivé.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľka vyčíta ústavne neakceptovateľný a formalistický výklad právnej úpravy dovolania a extrémnu nespravodlivosť.

10. Sťažovateľka neuviedla v sťažnosti žiadne právne ani skutkové dôvody na podporu jej požiadavky na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Jeho nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou. V danom prípade je sťažovateľka

zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, no napriek tomu opísaná zákonná náležitosť ústavnej sťažnosti absentuje.

11. Za uvedenej situácie nie je možné uvažovať o výzve sťažovateľke podľa § 56 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na odstránenie uvedeného nedostatku. Ide totiž o neodstrániteľný nedostatok ústavnej sťažnosti, čo viedlo ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky k jej odmietnutiu v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že nemá náležitosti (konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy) podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Ústavný súd skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, či jeho rozhodnutie nejaví známky prílišného formalizmu, a po priblížení obsahu napadnutého uznesenia, dovolania sťažovateľky a sťažnostných námietok pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia s ústavou.

13. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

14. Ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva) ústavný súd hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa procesných úkonov) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (m. m. IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplnenie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS 1/02).

15. Ústavný súd podotýka, že základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstránenie najzávažnejších chýb v rozhodnutiach súdov [vady zmätočnosti podľa § 420 CSP], prípadne ak dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci

odvolacím súdom, zjednocovanie judikatúry [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP], prípadne riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené dovolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Aj z týchto dôvodov preto prípadné rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní presahuje hranice rozhodnutia *inter partes*, keďže má oveľa širší a všeobecnejší dosah na aplikačnú prax všeobecných súdov.

16. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie neprípúšťajú (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa. K takému záveru môže viesť len ústavne neudržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke posúdenia prípustnosti dovolania. Stanovenie podmienok obmedzujúcich prípustnosť dovolania je pritom v komplexnom ponímaní legitímne a korešponduje s postavením a úlohami, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd plní. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím.

17. V súvislosti s dovolacími námietkami sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ústavný súd v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu práva na súdnu ochranu alebo práva na spravodlivý proces. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd považoval dovolanie za neprípustné primárne preto, lebo od formulovaných právnych otázok nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Na sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom posúdení právnej otázky najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu reagoval dostatočne priliehavou argumentáciou, ktorá zodpovedala obsahu dovolania sťažovateľky. Aj prijatý čiastkový záver o nedostatočnej formulácii prvej otázky je verným odzrkadlením úrovne argumentačných úvah predložených dovolaciemu súdu.

18. Sťažovateľka neuvádza konkrétnejšie výhrady, prípadne právnu polemiku s konkrétnymi čiastkovými závermi najvyššieho súdu pri zaoberaní sa jednotlivými dovolacími otázkami. Skôr všeobecne namieta formalizmus, všeobecné východiská a princípy či nezohľadnenie judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu vo vzťahu k dovolaniu. K tomu pridáva odkazy na napadnuté uznesenie, všeobecné prejavy nesúhlasu a stručné tvrdenia o riadnom vymedzení dovolacích otázok a o ich relevancii. Uvádza, že jej nie je zrejmé, akým spôsobom mala vyjadriť presvedčenie, že odvolacím súdom posudzovaná otázka nebola riešená najvyšším súdom. Ústavný súd dáva do pozornosti, že napadnuté uznesenie nebolo založené na závere, že jednotlivé sťažovateľkou nastolené otázky už boli v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešené, a preto sa sťažnostné námietky čiastočne mínajú s obsahom napadnutého uznesenia.

19. Ani v spôsobe, akým sa najvyšší súd zaoberal znakom „zásadný právny význam“ otázky relevantnej podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ústavný súd nezistil známky prílišného formalizmu a neprijateľného výkladu platnej a účinnej právnej úpravy dovolania. Je však možné prisvedčiť sťažovateľke, že najvyšší súd použil terminológiu predchádzajúcej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ktorá však nemá výslovné zakotvenie v účinnom znení Civilného sporového poriadku. Na druhej strane existuje vecný presah tohto pojmu s normatívnymi požiadavkami podľa § 421 ods. 1 CSP, keďže možno povedať, že každá z otázok zakladajúcich prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP spĺňa svojím spôsobom požiadavku zásadného právneho významu, pretože

účelom dovolacieho konania je aj usmerňovanie a zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov autoritatívnym výkladom právnych noriem (IV. ÚS 479/2020). Najvyšší súd podľa obsahu napadnutého uznesenia pojem „otázka zásadného právneho významu“ používal vo význame, či od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. či bolo jej vyriešenie určujúce pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Urobil tak vo vzťahu k všetkým trom otázkam formulovaným sťažovateľkou. Z tohto dôvodu ústavný súd nepovažoval najvyšším súdom použitý výklad prípustnosti dovolania za príliš formalistický alebo ústavne neprijateľný. Pre rozhodnutie o dovolaní bolo totiž nevyhnutné nastolené otázky premerať aj kritériom relevancie pre rozhodovanú vec.

20. Následne je potrebné posúdiť, či najvyšší súd pri označení otázok za akademické, ktorých zodpovedanie by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia, nespôsobil v okolnostiach prípadu týmto záverom extrémnu nespravodlivosť vo vzťahu k sťažovateľke. Ústavný súd identifikoval v napadnutom uznesení jasný popis dvoch záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (bod 19.2 rozsudku odvolacieho súdu). Sťažovateľka nenamietala pravdivosť tohto tvrdenia dovolacieho súdu či jeho logickú súdržnosť. Dovolacie, ale aj sťažnostné námietky však vzťahovala na právo vypovedať úverový rámec (prvá otázka a druhá otázka). To sa však vskutku neprelína s najvyšším súdom identifikovaným záverom odvolacieho súdu o premlčaní práva vyzvať dlžníka na plnenie a následne práva na uplatnenie práva na súde. Z toho pohľadu sa potom javí ako priliehavé tvrdenie najvyššieho súdu, že prvú a druhú nastolenú otázku odvolací súd ani neriešil. Pokiaľ sa v prvej nastolenej otázke sťažovateľka pýtala aj na to, či podlieha premlčaniu právo veriteľa vyzvať dlžníka na splnenie dlhu, potom ústavný súd vzhľadom na nedostatok odôvodnenia prítomný v tejto časti dovolania nepovažoval ani uvedený záver najvyššieho súdu za prejav extrémnej nespravodlivosti.

21. V súhrne, vykonané myšlienkové postupy najvyššieho súdu, ako sú opísané v odôvodnení, považuje ústavný súd za korektné, vo svojej šírke za dostatočné a ústavne akceptovateľné. Výklad založil najvyšší súd primárne na zákonných ustanoveniach relevantného právneho predpisu – Civilného sporového poriadku. Z odôvodnenia nevyplýva taká aplikácia príslušných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. K porušeniu označených základných práv sťažovateľky nedošlo z dôvodu, že námietky, ktoré formulovala v podanom dovolaní, posúdil podľa ich skutočného obsahu, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 447 písm. f) CSP. Ústavný súd v napadnutom uznesení nezistil prítomnosť takého výkladu prípustnosti dovolania a dovolacích dôvodov spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení, ktorý by vyžadoval od sťažovateľky prílišné formálne požiadavky na to, aby účinne vyvolala dovolací prieskum rozsudku odvolacieho súdu.

22. Ústavný súd konštatuje, že závery vyplývajúce z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie sú ústavné neudržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym posúdením jej dovolania najvyšším súdom nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o znemožnení jej domáhať sa svojich práv. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam.

23. Ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhoveniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Okolnosti prípadu sťažovateľky vzhľadom na už uvedené závery nedávajú dôvod na takýto záver.

24. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

25. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených práv podľa ústavy a dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu